

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра психологічного консультування і психотерапії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ 20__ р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

Напрямок 6.020301 **“Філософія”**

філософський факультет

2020/ 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету психології

« 26 » червня 2020 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Харченко А.О., викладач кафедри психологічного консультування та психотерапії.

Програму схвалено на засіданні кафедри психологічного консультування і психотерапії

Протокол № 8 від «10 » червня 2020 р.

Завідувач кафедри психологічного консультування і психотерапії

_____ Олександр КОЧАРЯН
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету психології

Протокол від « 23 » червня 2020 року № 6

Голова методичної комісії факультету психології

_____ Юлія ГІМАЄВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 23 » 06 2020 року № 10

Голова методичної комісії філософського факультету

_____ Сергій ГОЛІКОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Психологія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 6.020301 “Філософія”.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни “Психологія” є ознайомлення студентів з основними поняттями та теоретичними принципами психології, формування розуміння загальних закономірностей розвитку психіки та становлення особистості, формування стійких інтересів до психологічних знань та їх вживанню на практиці.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

ЗК 1. Здатність до безперервного та актуального навчання.

ЗК 4. Здатність до критики та самокритики.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність до дій на основі етичних мотивів.

ЗК 9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність працювати автономно.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин -120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

ПР 1. Здатність до безперервного навчання, спроможність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ПР 2. Здатність до дій на основі етичних мотивів, з урахуванням соціальної відповідальності, громадянських зобов'язань та правил безпеки життєдіяльності.

ПР 3. Здатність до критики та самокритики.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ до психології

Тема 1. Сучасна психологія та її місце у просторі наукових знань.

Життєва і наукова психологія. Методи наукової психології. Проблема предмета психології. Психологія як наука про душу. Психологія як наука про свідомість. Психологія як наука про поведінку. Психологія як наука про психіку і психічні явища. Етапи становлення вітчизняної психології. Основні напрямки і школи радянської психології.

Місце психології в серед інших наук. Психологія як природнича та гуманітарна наукова дисципліна. Місце психології серед наук про людину. Галузі психології. Специфіка науково-психологічного знання.

Тема 2. Основні категорії у психології.

Підходи до розуміння психіки. Походження та еволюція психіки. Основні відмінності психіки людини та тварин. Взаємозв'язок психіки та мозку людини. Загальна характеристика психіки людини: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості. Основні компоненти психіки людини: свідомість, несвідомі психічні процеси. Роль мови та язика у розвитку свідомості. Поняття та характеристика самосвідомості. Психіка та діяльність.

Розділ 2. Психічні процеси та стани

Тема 3. Особистість у процесі пізнання.

Пізнання і пізнавальні процеси. Загальна характеристика пізнавальної сфери людини. Специфічні пізнавальні процеси, їхні рівні: почуттєвий (відчуття, сприйняття) і раціональний (мислення). Неспецифічні пізнавальні процеси: увага, пам'ять, уява. Єдність пізнавальної і емоційної сфер (інтелекту й афекту).

Тема 4. Саморегуляція особистості.

Специфіка психологічного відображення в емоціях. Співвідношення емоцій і процесів пізнання. Емоції як внутрішній регулятор діяльності. Види емоційних проявів. Поняття емоції, афекту, настрою, пристрасті, переживання. Функції емоцій: підходи і теорії. Тривога як емоційний стан і як властивість особистості. Поняття емпатії. Види емпатії.

Конативна складова психіки: мотиваційна сфера. Основні проблеми і поняття психології мотивації. Потреба як основа процесів мотивації. Загальна організація мотиваційної сфери особистості. Проблема класифікації мотивів. Цінності, інтереси, норми як мотиваційні утворення. Рівень домагань і мотивація досягнення. Локус контролю. Психічні стани. Стрес, стадії та види стресу. Сон та змінені стани свідомості. Адаптація людини і функціональний стан організму, регуляція емоційних станів.

Розділ 3. Самопізнання особистості

Тема 5. Підходи до вивчення особистості.

Основні поняття психології особистості. Людина, індивід, особистість, індивідуальність. Диференційно-психологічна стратегія визначення особистості. Основні проблеми диференційно-психологічного опису особистості (здібності, темперамент, характер, індивідуальний стиль діяльності, статево-вікові властивості, типології індивідуальності, структура індивідуальності). Мотиваційно-динамічний підхід. Особистість як система мотивів. Психоаналітичні теорії особистості. Особистість у гуманістичному підході. Особистість і діяльність. Проблема вивчення мотиваційних факторів особистості (емоції, воля, потреби, мотиви, структура і формування особистості). Соціально-психологічна модель. Особистість у системі соціальних відносин. Когнітивний підхід. Особистість і пізнання. Основні характеристики когнітивного підходу (проблема ситуативної мотивації, рівень домагань, мотивація досягнення, самопізнання, самооцінка, особистісний ріст).

Тема 6. Темперамент та характер.

Визначення темпераменту. Гуморальні теорії темпераменту. Коституційні теорії темпераменту. Нейродинамічний підхід до дослідження темпераменту. Основні властивості нервової системи (сила, рухливість, урівноваженість) і типи вищої нервової діяльності. Проблема співвіднесення властивостей нервової системи і типів темпераменту. Роль темпераменту в діяльності. Поняття індивідуального стилю діяльності. Основні проблеми психології характеру. Співвідношення темпераменту і характеру. Структура та риси характеру. Захисні функції характеру. Типологія характеру у різних психологічних теоріях.

Тема 7. Функціонування особистості у групі.

Соціально-психологічний підхід до розуміння особистості. Мала група, види малих груп. Сім'я як мала група, стилі сімейного виховання та їхній вплив на розвиток особистості. Управління малою групою, характеристика стилів керівництва. Поняття «ролі», теорії ролей. Спілкування як вид діяльності. Функції та види спілкування. Психологічний вплив. Засоби та методи психологічного впливу. Конфлікт, структура та фази розвитку конфлікту. Типологія конфліктів. Методи управління конфліктами.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Вступ до психології												
Тема 1. Сучасна психологія та її місце у просторі наукових знань.	20	5	5			10	22	1	1			20
Тема 2. Основні категорії у психології.	20	5	5			10	17	1	1			15
Разом за розділом 1	40	10	10			20	39	2	2			35
Розділ 2. Психічні процеси та стани												
Тема 3. Особистість у процесі пізнання.	20	5	5			10	22	1	1			20
Тема 4. Саморегуляція особистості.	20	5	5			10	17	1	1			15
Разом за розділом 2	40	10	10			20	39	2	2			35
Розділ 3. Самопізнання особистості												
Тема 5. Підходи до вивчення особистості.	17	6	6			5	12	1	1			10
Тема 6. Темперамент та характер.	13	4	4			5	12	1	1			10

Тема 7. Функціонування особистості у групі.	12	2	2			8	18					18
Разом за розділом 3	42	12	12			18	42	2	2			38
Підготовка до заліку												
Усього годин	120	32	32			58	120	6	6			108

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Сучасна психологія та її місце у просторі наукових знань. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	5
2	Основні категорії у психології. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	5
3	Особистість у процесі пізнання. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	5
4	Саморегуляція особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	5
5	Підходи до вивчення особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	6
6	Темперамент та характер. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	4
7	Функціонування особистості у групі. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	2
Разом		32

Теми семінарських занять для заочного відділення

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Сучасна психологія та її місце у просторі наукових знань. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	1
2	Основні категорії у психології. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	1
3	Особистість у процесі пізнання. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	1
4	Саморегуляція особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	1
5	Підходи до вивчення особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	1
6	Темперамент та характер. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	1
7	Функціонування особистості у групі. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	
Разом		6

5. Завдання для самостійної роботи Для студентів денного відділення

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Сучасна психологія та її місце у просторі наукових знань. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	10
2	Основні категорії у психології. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	10

3	Особистість у процесі пізнання. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	10
4	Саморегуляція особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	10
5	Підходи до вивчення особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	5
6	Темперамент та характер. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	5
7	Функціонування особистості у групі. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.	8
Разом		58

Для студентів заочного відділення

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Сучасна психологія та її місце у просторі наукових знань. Написання контрольної роботи.	20
2	Основні категорії у психології. Написання контрольної роботи.	15
3	Особистість у процесі пізнання. Написання контрольної роботи.	20
4	Саморегуляція особистості. Написання контрольної роботи.	15
5	Підходи до вивчення особистості. Написання контрольної роботи.	10
6	Темперамент та характер. Написання контрольної роботи.	10
7	Функціонування особистості у групі. Написання контрольної роботи.	18
Разом		108

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Програмою передбачено наступні методи навчання:

1) *лекції*,

спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень щодо поняття «психології» та її основних розділів, а саме: відчуття та почуття, характер, воля, мотивація, пам'ять, сприйняття, увага та ін.

2) *практичні заняття*,

закріплення матеріалу шляхом виконання звіту щодо проведення практичної роботи визначення характерологічних структур особистості. Написання реферативної роботи на одну з лекційних тем.

3) *самостійна робота*,

яка передбачає підготовку студентів до лекцій.

8. Методи контролю

Для студентів денного відділення

у якості поточного контролю передбачено оцінювання самостійної роботи.

Самостійна робота передбачає виконання таких видів самостійної роботи:

1) *практична робота* на тему «Психологія здоров'я», метою якої є ознайомлення студентів із актуальним напрямом сучасної психології та напрямом наукових досліджень Харківського університету.

Студентові потрібно провести психологічну діагностику 1 досліджуваного за допомогою тесту «Індивідуальна модель психологічного здоров'я». Робота передбачає аналіз отриманих результатів діагностики, співбесіду з досліджуваною людиною та формулювання висновків щодо особливостей виявлення типологічних особливостей

психологічного здоров'я у індивідуальній діяльності, поведінці або сфері емоційності та саморегуляції людини.

За результатами роботи студент готує звіт у письмовій формі. Звіт повинен включати: титульний аркуш, соціально-демографічну характеристику досліджуваного (вік, стать, сфера діяльності тощо), результати психологічної діагностики у вигляді таблиці з сирими та стандартизованими показниками тестування, змістовну інтерпретацію результатів та висновки.

2) *підготовка до контрольної роботи* на тему «Пізнавальні процеси». Робота проводиться під час аудиторних занять та складається з 10 питань, побудованих у формі психологічних задач.

Наприклад: «Які властивості уваги проявляються в описаному випадку? За якими ознаками це можна встановити? Учень музичної школи один раз ранком слухав цікаву радіопередачу для школярів. Раптом він згадав, що до сьогоднішнього уроку музики він повинен розібрати задану п'єсу. Продовжуючи слухати радіо, він сів за піаніно й став неголосно розбирати п'єсу. Коли радіопередачу було закінчено, хлопчик закрив піаніно, виключив радіо й пішов у музичну школу. Там його похвалили за добре розібрану п'єсу, а по дорозі додому він докладно розповів товаришам зміст прослуханої радіопередачі».

Студентові потрібно надати відповідь та її коротке обґрунтування.

3) *Доповідь* на одну з обраних тем (або на тему, запропоновану студентом), які виходять за межі лекційного матеріалу. Цей вид роботи не є обов'язковим та надає можливості отримати заохочувальні бали за активність під час навчальних занять. Орієнтовні теми доповідей наведено у Додатку.

Для студентів заочного відділення

у якості поточного контролю передбачено оцінювання самостійної роботи. Самостійна робота передбачає підготовку студентів до лекцій (під час сесії), самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання завдань, що містяться у варантах контрольної роботи, яку студент виконує у міжсесійний період (варіанти контрольної роботи наведено у Додатку).

У якості **семестрового контрольного заходу** передбачено складання **заліку** для студентів денної і заочної форми навчання.

Залікова робота є письмовою роботою, яка складається із трьох завдань.

Перше завдання містить питання, яке відбиває розуміння матеріалу першого розділу «Основні категорії психології». Друге завдання стосується розкриття матеріалу другого розділу «Психічні процеси та стани». Третє завдання містить питання, яке спрямоване на оцінювання засвоєння матеріалу за третім розділом «Особистість».

Роботу розподілено на 20 варіантів. Номер варіанту роботи може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору або за вибором викладача.

Питання для підготовки до заліку з дисципліни «Психологія»

1. Предмет і методи дослідження в психології
2. Зв'язок психології з іншими науками. Основні етапи розвитку психологічної науки.
3. Поняття психіки. Походження й розвиток психіки.
4. Проблема біологічного й соціального в психіці людини.
5. Мозок, психіка й поведінка людини. Взаємозв'язок психічних і соматичних процесів.
6. Сутність і структура свідомості людини.
7. Мова, свідомість і мова. Основні функції мови й мови.
8. Роль несвідомого в психічному житті людини. Характеристика неусвідомлюваних психічних процесів.
9. Подання про несвідоме у різних теоріях (З.Фрейд, К.Г.Юнг, С.Гроф).
10. Самосвідомість та його місце в психіці. Рівні й етапи розвитку самосвідомості. Поняття Я-концепції.
11. Структура людської діяльності і її компоненти.

12. Види діяльності людини. Принципи класифікації. Поняття провідної діяльності.
13. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
14. Характеристика відчуття й сприйняття. Принципи класифікації відчуттів і сприйнятих і їхні основні властивості.
15. Загальна характеристика уваги. Основні види й властивості уваги.
16. Загальне поняття про пам'ять. Види пам'яті і її основні характеристики.
17. Загальна характеристика уяви. Основні види й механізми уяви. Проблема творчої уяви.
18. Мислення і його роль у пізнавальній і практичній діяльності людини. Види мислення і його основні характеристики.
19. Емоції й почуття. Способи керування емоційним станом.
20. Стрес і його вплив на фізичний і психічний стан людини. Види й стадії стресу.
21. Поняття про особистість у психології. Людина індивід, індивідуальність, особистість.
22. Поняття про темперамент. Зв'язок темпераменту з типами ВНД.
23. Характеристика прояву основних типів темпераменту.
24. Характер. Структура й типологія характеру.
25. Взаємозв'язок характеру й темпераменту.
26. Чинники, що впливають на формування рис характеру.
27. Самооцінка й рівень домагань, чинники, які визначають їхній рівень і при необхідності їхню корекцію.
28. Мотивація. Класифікація потреб і мотивів особистості.
29. Загальна характеристика й види здібностей. Здібності й задатки.
30. Мала група й принципи її класифікації.
31. Сім'я як мала група. Стилі сімейного виховання
32. Референтна група і її роль у розвитку особистості.
33. Поняття «колектив». Стадії формування колективу. Психологічний клімат у колективі.
34. Характеристика стилів керівництва.
35. Поняття «роль». Види ролей у спілкуванні.
36. Сторони спілкування. Функції спілкування.
37. Характеристика засобів спілкування.
38. Засоби й методи психологічного впливу (впливу).
39. Конфлікт. Структура й фази розвитку. Типи конфліктів.
40. Способи керування конфліктом.

9. Схема нарахування балів Розподіл балів для денної форма навчання

Поточний контроль та самостійна робота							Разом	Залік	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	60	100
5	5	5	5	10	5	5			

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання практичної роботи (мінімальна кількість балів 10).

Практична робота оцінюються у 20 балів, які розподіляються на 20 балів за зміст роботи та 5 балів за своєчасність виконання роботи.

Критерії оцінювання практичної роботи

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
-------------------------------	---------------------

Своєчасність 0-5	Практична робота складена у встановлений викладачем термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
Зміст роботи 0-15	- самостійність виконання; - відповідність кількості досліджуваних та використаних методик вимогам практичної роботи; - коректність застосування і обробки психодіагностичних методик; - грамотність і коректність інтерпретації результатів та висновків; - відповідність формальним критеріям (структура, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо).

Контрольна робота оцінюється у 20 балів, які розподіляються по 2 бали за відповідь на кожне з 10 питань.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
2	Повне розкриття відповіді
1	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок)
0	Відсутність або повністю невірна відповідь.

Студенту, який успішно вивчає навчальну дисципліну протягом семестру та має намір поглибити знання у певній темі, надається можливість отримати заохочувальні бали шляхом підготування усної доповіді за темою 6. *Доповідь* за оцінюється у 10 балів (максимально) згідно із наведеними нижче критеріями оцінювання та надає можливість отримати заохочувальні бали до загальної суми балів, які отримано протягом семестру.

Критерії оцінювання доповіді

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
9-10	У доповіді повністю розкрито зміст обраної теми. Матеріал викладено логічно, послідовно, аргументовано, мова є грамотною, наявний науковий стиль викладення матеріалу, студент демонструє вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни та матеріалом за темою. Студент вільно відповідає на додаткові питання за темою доповіді. Для підготування доповіді використано джерела з основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел.
6-8	У доповіді повністю розкрито зміст обраної теми. Матеріал викладено логічно, послідовно, аргументовано, мова є грамотною, наявний науковий стиль викладення матеріалу, студент демонструє вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни та матеріалом за темою. Студент має труднощі із формулюванням відповідей на додаткові питання за темою доповіді.
3-5	Зміст доповіді неповністю розкриває зміст обраної теми. Матеріал викладено із порушенням логіки або послідовності, мова є побутовою. Загалом присутнє володіння термінологічним апаратом дисципліни та матеріалом за темою. Студент має труднощі із формулюванням відповідей на додаткові питання за темою доповіді.
0-2	Доповідь не розкриває обрану тему. Студент не орієнтується у початковому матеріалі, який винесено на доповідь.

Розподіл балів для заочної форма навчання

Поточний контроль та самостійна робота			Разом	Залік	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3			

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	60	100
5	5	5	5	10	5	5			

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання контрольної роботи (мінімальна кількість балів 10).

Для студентів заочного відділення у якості поточного контролю передбачено написання контрольної роботи на обрану тему. Контрольна робота складається з двох завдань, кожне з яких оцінюється у 20 балів.

Критерії оцінювання завдань контрольної (реферативної) роботи

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
Зміст роботи 0-20	- самостійність, оригінальність; - використання основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел; - відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом. послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо); - вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань.

Семестровий контроль (залік) проводиться у письмовій формі. **Залікова робота** складається із трьох завдань, кожне завдання оцінюється у 20 балів, сумарно 60 балів за роботу.

Критерії оцінювання залікової роботи

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
18-20	У відповіді повністю розкрито зміст питання. Матеріал викладено логічно, аргументовано, мова є грамотною, науковий стиль викладення матеріалу, вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом, що винесено для самостійної роботи.
14-17	Відповідь досить повно розкриває зміст питання або розкриває основні (найважливіші) аспекти у запитанні, студент володіє термінологічним апаратом дисципліни. У викладеному матеріалі студент має помилки із аргументацією відповіді, недостатня логічність та послідовність викладення матеріалу. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та середній рівень володіння додатковим матеріалом.
10-13	Відповідь на контрольне питання є неповною, розкриває тільки деякі аспекти навчального матеріалу. Студент припускається помилок у використанні термінології навчальної дисципліни. Рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом є середнім.
5-9	У відповіді допущено суттєві помилки, які свідчать про незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; студент слабо володіє термінологією дисципліни.
0-4	Відповідь практично відсутня, студент демонструє незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; не володіє термінологією.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для заліку

50– 100	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Дубравська Д. М. Основи психології: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2001. – 280 с.
2. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Либідь, 2005. – 464 с.
3. Загальна психологія. / За заг. ред. С. Д. Максименка. Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.
4. Маклаков А. Г. Общая психология. — СПб.: Питер, 2001. — 592 с.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 272 с.
6. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2001. – 487 с.
7. Немов Р. С. Психология. – М.: Просвещение, 1995. – 500 с.
8. Немов Р. С. Психология: Словарь-справочник: В 2-х ч. Ч.1. – М.: Владос-ПРЕСС, 2003. – 304 с.
9. Основи практичної психології: Підручник / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. – К.: Либідь, 2003. – 536 с.
10. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь, 2002. – 630 с.
11. Практикум із загальної психології / За ред. Т. І. Пашукової– К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 204 с.
12. Психологія: Підручник / За ред. С. Д. Максименка. – Х.: Фоліо, 2012. – 863 с.
13. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 520 с.
14. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. – 721 с.
15. Столяренко А. М. Психология и педагогика: Учебное пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 423 с.
16. Психологические тесты: В 2-х т. / Под. ред. А. А. Карелина. Т. 1. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 248 с.
17. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Навчальний посібник. – К.: Наукова думка, 2000. – 190 с.

Допоміжна література

1. Ассанджолі Р. Психосинтез: теорія і практика. – М.: REFL-book, 1994. – 320 с.
2. Годфруа Ж. Что такое психология. В 2 т. – М.: Мир, 1992. – 496с., 376с.
3. Джонсон С.М. Психотерапия характера. Методическое пособие для слушателей курса «Психотерапия». М.: Центр психологической культуры, 2001. - 356 с
4. Ильин Е. П. Психология агрессивного поведения. — СПб.: Питер, 2014. — 368 с.: ил.
5. Ильин Е. П. Психология воли. 2-е изд. — СПб.: Питер, 2009. — 368 с.: ил. — (Серия «Масте- ра психологии»).
6. Ильин Е. П. Психофизиология состояний человека. — СПб.: Питер, 2005. — 412 с: ил.
7. Ильин Е. П. Эмоции и чувства. - СПб: Питер, 2001. - 752 с: ил

8. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
9. Клименко В. В. Психологія творчості.: Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2006. – 480 с.
- Леонгард К. Акцентуированные личности. – К.: Эксмо-Пресс, 2001. – 544 с.
10. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. М.: Изд-во МГУ, 1972. –345 с.
11. Леонтьев А.Н. Лекции по общей психологии. Учебное пособие. М.: Смысл, 2000. - 509 с.
12. Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти. Ум мнемониста. – М., 1986. – 193 с.
13. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: понимание структуры личности в клиническом процессе: Пер. с англ. - М., Независимая фирма «Класс» 1998. – 460 с.
14. Максименко С.Д. Основи генетичної психології: Навч. посібник. – К.; НПЦ Перспектива, 1998. – 220 с.
15. Маслоу А. Психология бытия. – М.: “Ваклер”, 1997. – 300 с.
16. Роджерс К. Клиентоцентрированная терапия. – М.: Ваклер, 1997. – 436 с.
17. Роменець В. А. Психологія творчості: навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 288 с.
18. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ століття.-К.: Либідь, 1998.-992 с.
19. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб: Питер, 2002. – 720 с.
20. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник.- К.: МАУП, 2003.- 360 с
21. Парыгин Б.Д. Анатомия общения: Учебное пособие.- Спб.: Изд-во Михайлова В.А., 1999.- 301 с.
22. Психофизиология: Учебник для вузов. 4-е изд. / Под ред. Ю. И. Александрова. — СПб.: Питер, 2014. — 464 с.: ил. — (Серия «Учебник для вузов»).
23. Селье Г. Стресс без дистресса. – М.: Прогресс, 1982. – 127 с.
24. *Солсо Р. Когнитивная психология.* 6-е изд. — СПб.: Питер, 2006. — 589 с: ил.
25. Фрейд З. Толкование сновидений. – К.: “Здоров’я”, 1991. – 384 с.
26. Фромм Э. Душа человека. – М.: Республика, 1992. – 402 с.
27. Шиффман Х. - Ощущение и восприятие. 5-е издание СПб.: Питер, 2003. — 928 с: ил.
28. Юнг К. Г. Психологические типы. – М.: ООО “Попурри”, 1998. – 656 с.
29. Хьел Б., Зиглер Теории личности. – Спб: Питер, 2006,– 607с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://dspace.univer.kharkov.ua/>
2. www.koob.ru
3. www.psylib.ru

Завдання та система оцінювання самостійної роботи студентів денної форми навчання, які перебувають у відрядженні у зв'язку з академічною мобільністю

Види та зміст самостійної роботи	Необхідно опрацювати наступні теми: 1. Сучасна психологія та її місце у просторі наукових знань. Написання контрольної роботи чи теми доповіді. 2. Основні категорії у психології. Написання контрольної роботи чи теми доповіді. 3. Особистість у процесі пізнання. Написання контрольної роботи чи теми доповіді. 4. Саморегуляція особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.
----------------------------------	--

	<p>5. Підходи до вивчення особистості. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.</p> <p>6. Темперамент та характер. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.</p> <p>7. Функціонування особистості у групі. Написання контрольної роботи чи теми доповіді.</p>								
Термін виконання	Перша декада березня — друга декада квітня.								
Форма контролю	<p>Формою контролю є:</p> <p>Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання практичної роботи (мінімальна кількість балів 10).</p> <p><i>Практична робота</i> оцінюються у 20 балів, які розподіляються на 20 балів за зміст роботи та 5 балів за своєчасність виконання роботи.</p> <p><i>Контрольна робота</i> оцінюється у 20 балів, які розподіляються по 2 бали за відповідь на кожне з 10 питань.</p> <p>Семестровий контроль (залік) проводиться у письмовій формі. <i>Залікова робота</i> складається із трьох завдань, кожне завдання оцінюється у 20 балів, сумарно 60 балів за роботу.</p> <p>$20+20+60=100$</p> <p>Надсилати виконані роботи необхідно за адресою kharchenkoao091284@gmail.com.</p>								
Система оцінювання	<p>Критерії оцінювання практичної роботи:</p> <p>Своєчасність 0-5 Практична робота складена у встановлений викладачем термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.</p> <p>Зміст роботи 0-15 - самостійність виконання;</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідність кількості досліджуваних та використаних методик вимогам практичної роботи; - коректність застосування і обробки психодіагностичних методик; - грамотність і коректність інтерпретації результатів та висновків; - відповідність формальним критеріям (структура, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо). <p>Критерії оцінювання контрольної роботи 10 питань по 2 бали</p> <table border="1" data-bbox="391 1556 1471 1713"> <tr> <td>Бали</td> <td>Критерії оцінювання відповіді на одне з питань.</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Повне розкриття відповіді</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок)</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Відсутність або повністю невірна відповідь.</td> </tr> </table> <p>Критерії оцінювання залікової роботи, яка складається з 3 питань: Бали за контрольне питання та критерії оцінювання: 18-20 У відповіді повністю розкрито зміст питання. Матеріал викладено логічно, аргументовано, мова є грамотною, науковий стиль викладення матеріалу, вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом, що винесено для самостійної роботи.</p> <p>14-17 Відповідь досить повно розкриває зміст питання або розкриває основні (найважливіші) аспекти у запитанні, студент володіє термінологічним</p>	Бали	Критерії оцінювання відповіді на одне з питань.	2	Повне розкриття відповіді	1	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок)	0	Відсутність або повністю невірна відповідь.
Бали	Критерії оцінювання відповіді на одне з питань.								
2	Повне розкриття відповіді								
1	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок)								
0	Відсутність або повністю невірна відповідь.								

апаратом дисципліни. У викладеному матеріалі студент має помилки із аргументацією відповіді, недостатня логічність та послідовність викладення матеріалу. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та середній рівень володіння додатковим матеріалом.

10-13 Відповідь на контрольне питання є неповною, розкриває тільки деякі аспекти навчального матеріалу. Студент припускається помилок у використанні термінології навчальної дисципліни. Рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом є середнім.

5-9 У відповіді допущено суттєві помилки, які свідчать про незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; студент слабо володіє термінологією дисципліни.

0-4 Відповідь практично відсутня, студент демонструє незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; не володіє термінологією